

KERTERİZİ DOĞRU ALMAK

Herhangi bir cismin yönü ile esas alınan yön arasındaki açıya diyoruz kerteriz diye... Bu kavramı kullandığımızda, bir sapmadan veya istikametini doğrultmadıkça hedefini bulamayacak bir cisimden de bahsetmiş oluyoruz. Kerteriz almak, sadece denizcilikte değil, seyir yapılması gereken bütün faaliyetlerde doğru rotada ilerlemek için kullanılabilen bir yöntem. Herhangi bir enstantanede, üzerinde bulunulan nokta veya mevcut pozisyon en az iki diğer noktanın referansı ile belirleniyor. Gerçek bir seyahatten, yer kürede bir hareketten bahsediyorsak bu iki referansın sabit noktalardan, yer yüzünün zamanla kayıp değişmeyecek yerlerinden seçilmesi gerekiyor.

Ya seyreden, bir yerden başka bir yere gitmekte olan şey bir insan ise... Hatta yönünden sapıp sapmadığını bilmeyi isteyecek olan, kendince hedefleri koymuş gerçek veya tüzel bir kişi, bir kurum, bir sektör ve hatta bir ülke ise... Onların referansları sabit olabilir, yerinde kalabilir mi? Rotasını en görülesi yerlerden ve faydalı duraklardan geçirmek isteyen bir kişi yüzünü her an hedefine dönük tutmak zorunda değilken, temsil ettiği zümre için en kolay ve risksiz rotayı çizmekle yükümlü olanların hedeflerini gözden kaçırmaması mümkün müdür? Dünyanın en büyük on ekonomisi içine girmeyi hedefleyen bir ülkenin veya onun dünyanın en büyük on ihracatçısı arasına girmesi için uğraşan kurumlarının radarında rakiplerinin durumundan başka ne olmalı? Üstelik bahsi geçen, dünya ortalamasının üzerinde büyüme temposuna alışkın, sanayiden evvel edinilmiş ticaret kültürü ve her türlü rekabete açık piyasaları ile fazlaca dinamik bir ülke iken...

Türkiye'nin makroekonomik politikalarındaki ani yön değişimleri ve her seferinde farklı riskleri beraberinde getiren krizlerle baş edebilen çevik ve fırsatçı bir iş alemine sahip olduğu malum... Kazanımlarımızı korumakta pek mahir olamamak da değişen trendlere karşı hızla pozisyon alıyor, dünyanın paralyze olduğu durumlardan beklenmedik ölçüde faydalanabiliyoruz. Yatırım, üretim ve ihracatta pandemide sağladığımız büyük ilerleme ve şimdilerdeki tedrici geri-leme, sebep ne olursa olsun, görmeye alıştığımız dalgalı seyrin tipik bir örneği. İnişli çıkışlı bu ilerlemenin dönüştürücü sonuçlarını, bugünün moda tartışması olan orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerin ihracatında sağladığımız olumlu neticelerden de görebiliyoruz. Anlamlandırmak zor olan, dünya ticaretinin yarısından fazlasının yapıldığı ve yapılmasına devam edeceği orta-düşük ve düşük teknoloji ürünlerin ülkemiz için vazgeçilmezliğini tartışacak kadar, aceleci oluşumuz...

Adrenalinle yaşamaya alışık bünyelerin, sahip oldukları enerjiyi ekstremler koşullarda sinamaya hevesli olması doğal olsa da bunun uzağı düşünme alışkanlığına kavuşamamak gibi bir yan etkisi var. Evet, dalgalı sulara alışkın bir ekonomiyiz, iş dünyamız akıntılara karşı kürek çekmeyi gerçekten iyi biliyor ama teknoloji ve bilgi rekabetine yüz yıl önce girişmiş rakiplerimizi üç beş krizde yakalamayı umuyorsak onların, seyrini belli ki bilemiyor, kerterizi doğru alamıyoruz.

Bu yazıda, tam da bu noktadan hareketle; Türkiye'de özel sektörün dün, bugünü ve yarına dair bir değerlendirme yaparak, bugün yüzleştiğimiz sıkıntıların ilerisine birlikte bakmak istiyorum.

“ÖZEL SEKTÖR UZAĞI GÖREMİYOR MU?”

Uzun zamandır belirsizliklerin hâkim olduğu bir dönemden geçen küresel ekonomi; pandeminin yarattığı arz-talep şoklarının ardından, birkaç yıldır ticaret savaşları, enerji krizleri ve bölgesel gerilimler gibi yeni başlıklarla boğuşuyor. Uluslararası ilişkiler salt diplomasi masalarında değil; küresel değer zincirlerinin kopmaya yüz tutmuş halkalarında, gümrük tarife açıklamalarının satır aralarında ve yüksek teknolojiye erişim yarışında kuruluyor. Böyle bir ortamda, firmalar için günübirlik çözümlerle durumu kurtarmak mümkün olsa da kökten sorunların çözümü, şüphesiz ki uzun vadeli bir strateji kurabilmekten geçiyor.

Türkiye'de özel sektörün gelecekte bihaber olmadığı; piyasaya ve piyasanın işleyişine dair yapısal sorunlar varlığını sürdürürken ufukta-kiler için alınması gereken aksiyonları ertelemek veya zamana yaymak zorunda kaldığı bir gerçek... Aşırı değerlenen yerli para birimi, yüksek faizle artan tüketim ve ithalat baskısı gibi koşulların altında işletmeler çoğu zaman kısa vadeli taktiklerle ayakta kalmaya çalışıyorlar, esnekliğin getirdiği bir çeviklikle süreçleri idame ettirmeyi de genelde başarıyorlar. Fakat teknolojik ilerlemenin firmalar arası rekabetçilik farkında ortaya çıkardığı marj, logaritmik doğası gereği öyle bir boyuta ulaştı ki gündelik hamle veya taktiklerle sürdürülebilirlik sağlamanın neredeyse imkânsız hale geldiğini söyleyebiliriz. Bu noktada; teknoloji yatırımlarındaki öncülüğü, standartlara uyumdaki hassasiyeti ve küresel dönüşümleri erkenden okuma kabiliyetiyle; kısa vadeli manevraları aşarak oyun kurucu stratejilere odaklanma konusunda rol model olan makine sanayiindeki gündemin, tüm sektörler için ilham verici olacağını varsayabiliriz.

“PAZAR KAPMAK MI, STRATEJİK BİR KALICI ORTAKLIK MI?”

Küresel makine ticaretinde son yılların en belirgin gelişmelerinden biri, selektif savunma stratejileri... Teknolojik egemenlik anlamında kritik ürünlerde bağımlılığı azaltmaya dönük bu yaklaşım, korumacılığın da yeni bir biçimi. Gelişmiş ülkeler artık, “stratejik özerklik” adına ticarete daha seçici davranıyor ve bu durum, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler için birçok risk ve fırsat barındırıyor. ABD'nin korumacı

tutumu, AB'nin regülasyon odaklı yaklaşımı ve Çin'in agresif fiyatlama ve finansman politikaları dünya ticaretini yeni bir mimariye sürüklerken, bu dönüşümde makine imalat sektörümüzün oynayacağı rol büyük önem taşıyor. Yükselen duvarları elini kolunu sallayarak aşamayacak olan Çin'den boşalan alanlarda Türkiye'nin güvenilir alternatifler arasında öne çıkabilmesi akla ilk gelen fırsat olabilir ancak stratejik bakış açısı şu soruları sormayı gerektiriyor: Türkiye yalnızca Çin'in bıraktığı boşlukları doldurmaya mı soyunmalı? Yoksa, AB ile zaten mevcut uzun vadeli ortaklık vizyonunu mu geliştirmeli? İkincisinin, taktiksel bir “pazar kapma” yaklaşımı yerine, stratejik bir “kalıcı ortaklık” yaklaşımından bahsettiği çok açık.

Kalite ve standart uyumunun da belirlendiği bir merkez olarak AB'nin teknolojik özerklik hedefi, enerji dönüşümü politikaları ve son döneme damgasını vuran yeşil mutabakat adımları, ticaretin siyasi hedefleri önceleyen bir boyut kazandığının bir kanıtı. Biz, hemen bütün alt segmentleri AB federasyonlarında on yıllardır bayrak gösteren bir sektör olarak, Türkiye için bu entegrasyonun salt bir “uyum sağlama” meselesi değil; geleceği birlikte okuma, geleceğin sanayi standartlarını birlikte belirleme fırsatı olduğunu en erken fark eden sektörlerden biriyiz. AB'nin yeni sertifikasyon ve veri regülasyonları gibi kritik alanlarına hızlıca uyum sağlanabilirse, Türkiye'nin daha fazla makine satmakla kalmayacağı, küresel değer zincirinde bir “teknoloji üssü” olarak da konumlanacağına bilincindeyiz. Türkiye'nin, teknoloji geliştirecek alanlarda büyük değil orta, hatta küçük ölçekli yatırımları çekmesi gerektiği de bu stratejinin farklı ama önemli bir yanı.

Coğrafi konumumuz, tarih boyunca ticaretin kesişim noktası olmamızı sağladı. Bugün de AB ile Çin arasındaki rekabette ülkemiz bir geçiş hattı olarak öne çıkıyor. Ancak transit ticaret, yalnızca bir lojistik kolaylığı değil, doğru yönetilse dahi ciddi bir risk alanıdır. Çin menşeli makinelerin Türkiye üzerinden Avrupa'ya ulaşması, kısa vadede dış ticaret istatistiklerine olumlu yansıyacak olmakla birlikte, bu durumun uzun vadede Türkiye'nin “güvenilir ortak” imajını zedelemesi kaçınılmazdır. Bu nedenle transit ticaretin ve gümrük avantajlarının stratejik yönetimi, sektörün geleceğini belirleyecek konulardan biridir. Burada kritik soru şu: Türkiye, kendisini yalnızca bir “geçiş noktası” olarak

mı tanımlayacak, yoksa yüksek standartlı üretimin “ikametgâhı” olarak mı konumlanacak? Stratejik bakış açısı, burada da ikinci seçeneği tercih etmeyi gerekli kılıyor. AB'nin ithalatla rota sapmalarını gözlediği ısı haritasına Gümrük Birliği üyesi Türkiye'yi de dahil etmesi, yetkililerimizin anlamlandıracağı, aksiyon alacağı önemli bir işaret fişegidir.

“GELECEĞİN SANAYİ MİMARİSİNDEKİ YERİ-MİZİ MAKİNE BELİRLER”

Evet, belirttiğim gibi Türkiye'de özel sektör, zorlu koşullar nedeniyle çoğunlukla seri taktiklere odaklanmak zorunda: Enflasyon-kur makası açıldığında fiyatlarını çeşitlendirmek, iç maliyetler baş edilemez olduğunda yerlilik oranını düşürmek, finansmana erişim zorlaştığında stok yönetimini değiştirmek vs... Bunlar hayati ama uzadıkça işletme sağlığını geri dönülemez biçimde bozan palyatif çözümler. Dünyanın en büyük pazarlarından biri olan ülkemizde makine sektörünün ve ayrılmaz biçimde genel imalat sanayinin geleceğini belirleyecek olansa Kalkınma Planlarında, Milli Teknoloji Hamlesi'nde yer verildiği şekliyle acil tedbirler de içeren uzun vadeli stratejiler... Yani, AB standartlarına tam uyum, Ar-Ge yatırımlarının sürdürülebilirliği, gözetilen, denetlenen, tahkim edilen pazarda yerleşmenin de özendirilmesiyle yerli kapasitenin artırılması ve mutlak surette kayıt dışından ve haksız rekabetten korunması gibi adımlar.

Son bir yılda ortaya çıkan tablo bize şunu gösterdi: Avrupa ile entegrasyon, Çin şokuna karşı hazırlık, rota sapmalarının yönetimi ve küresel güç dengelerinin okunması... Bunların hepsi stratejik meselelerdir ve makine sektörü, bu alanlarda uzun vadeli yol haritalarıyla ilerlemek zorundadır. Çünkü strateji kurmak, yalnızca büyük hedefler koymak değil, aynı zamanda riskleri öngörmek, alternatif senaryolar geliştirmek ve sürdürülebilirliği güvence altına almak demektir. Bu kültür, Türkiye makine sektöründe giderek daha fazla karşılık buluyor. Bugüne kadar daima “proaktif” adımlar atarak büyüyen sektörde; Ar-Ge merkezleri, yüksek teknoloji ürün ve ihracatta kalite ve standartlara uygunluk, bu kültürün tamamlayıcı parçaları olmaya devam ediyor.

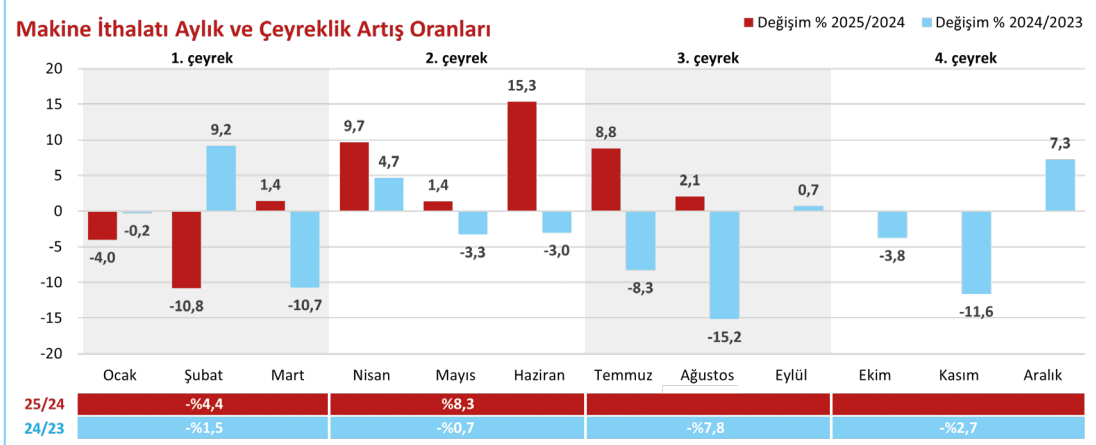
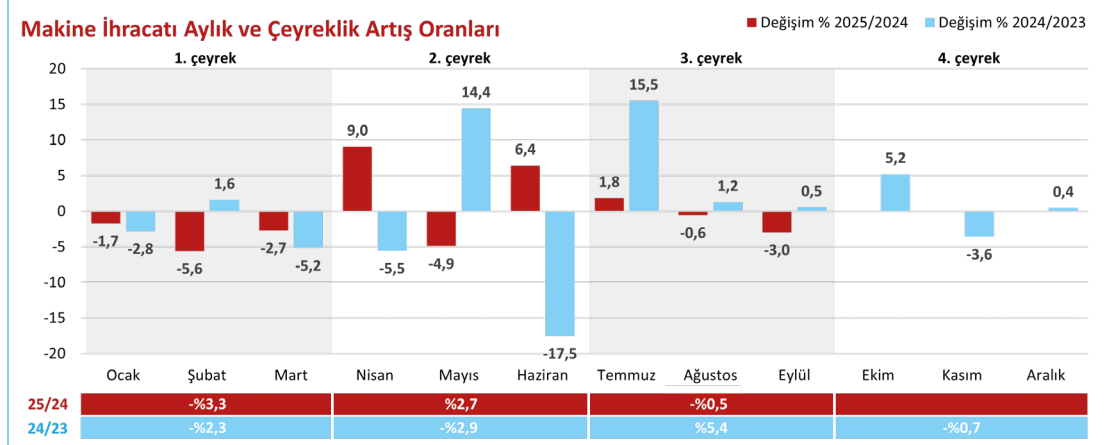
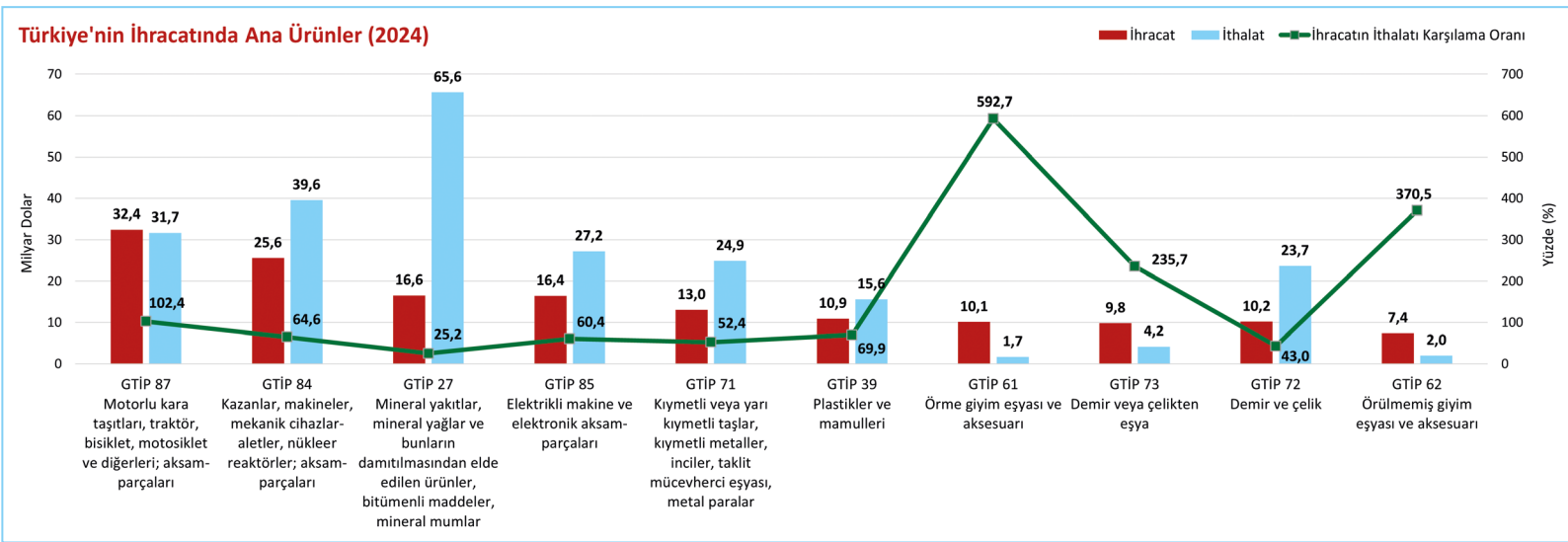
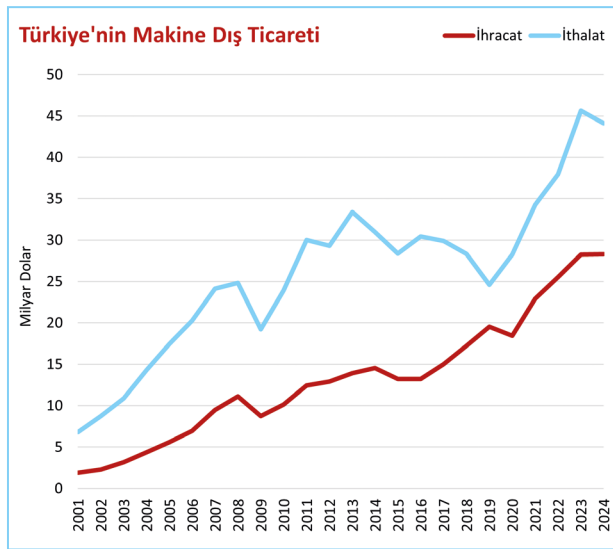
Türkiye'nin mal ihracatının üç misli hızla artan orta-yüksek, dört misli hızla artan yüksek katma değerli ürün ihracatı; sanayimizin ister istemez geçirdiği tedrici dönüşümün ve özel sektörün tüm zorluklara rağmen üretim sistemlerini çözüm ortaklarıyla birlikte küresel rekabete uyarladığının göstergesidir. Bu ortak vizyon, yalnızca bugünün sorunlarına değil, geleceğin sanayi mimarisine de yön verecek yol haritamızdır.

Asıl soru; iki kutuplu yerkürede bile yön bulmak marifetken, çok kutuplu bir dünyada meyletmek isteyebileceğimiz kaç yön olacğıdır. Dünya, Batıya giderek Doğuya varabileceğimiz ya da dümeni Doğuya kırıp Batıya ulaşacağımız bir küre olmaktan artık çıkmıştır. Kerterizin alınacağı yer kendi bilgi ve teknolojimizin seviyesi olmalıdır.

Kutlu KARAVELİOĞLU
Makine İhracatçıları Birliği Başkanı

#meraklısınamakine

MAKİNE İHRACATINDA 2024'ÜN LİDERLERİ AÇIKLANDI

32 kategoride 160 plaket

Makine imalat sanayiinde 2024'ün ihracat liderleri, Makine İhracatçıları Birliği'nin geleneksel araştırmasıyla belirlendi.

2024 yılında ihracat performansını sürdürülebilir kılan ve kendi alt sektörlerinde ilk 5'te yer alan işletmelerin değerlendirildiği çalışmada, 32 farklı kategoride toplam 160 plaket sahiplerini buldu.

Firmalar, kendi alt sektörlerindeki 2024 yılı ihracat performanslarına göre sıralanırken, yapılan değerlendirmede firmaların son beş yıldaki ihracat artış oranları da dikkate alındı. Böylece, yalnızca son yıla ait sonuçlar değil, istikrarlı yükseliş gösteren ve uzun vadede performansını sürdürmeyi başaran işletmeler de öne çıktı.

Türkiye makine sanayiinin prestijini artıran öncüler

Dünya genelinde uygulanan sıkı para politikaları, talep daralması ve değerli TL etkisiyle 2024 yılı ihracatçılar için zorlu bir dönem oldu. Türkiye'nin makine ihracatı yalnızca %0,3 artışla 28,3 milyar dolara yükselirken, ihracat tonajı %4,7 azaldı. Buna rağmen kilogram başına ihrac fiyatlarının %4,2 artması, sektörün verimliliğe ve teknolojik üretime odaklandığını gösterdi.

Plaket alan firmalar, inovatif çözümleri, mühendislik gücü ve küresel pazarlardaki etkinliğiyle Türkiye makine sanayiinin prestijini artıran öncüler olarak öne çıktı.

Türkiye'nin Makinecileri tarafından verilen Şükran Plaketleri, firmaların kendi alanlarında elde ettikleri başarılarla sektör genelinde yakalanan ortak ivmeyi aynı çatı altında buluşturan; makine sektöründeki birlik, dayanışma ve ortak gelişim anlayışının güçlü bir simgesi olarak görülüyor.

2024 YILINDA EN ÇOK MAKİNE İHRACATI YAPAN 5 FİRMA

- TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAKİNELERİ A.Ş.
- BOSCH REXROTH OTOMASYON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- HİDROMEK-HİDROLİK VE MEKANİK MAKİNA İMALAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- PRATT & WHITNEY THY TEKNİK UÇAK MOTORU BAKIM MERKEZİ LTD. ŞTİ.
- MİKROPOR MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

2020-2024 DÖNEMİNDE MAKİNE İHRACATINI EN ÇOK ARTIRAN (TREND, USD) 5 FİRMA

- REPKON MAKİNA VE KALIP SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAKİNELERİ A.Ş.
- HİDROMEK-HİDROLİK VE MEKANİK MAKİNA İMALAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- ASOS PROSES MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- DURMA DIŞ TİCARET A.Ş.

2020-2024 DÖNEMİNDE MAKİNE İHRACATINI EN ÇOK ARTIRAN (TREND, %) 5 FİRMA

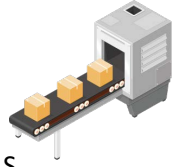
- MECHANICAL AND WELDING INTERNATIONAL İNŞAAT SANAYİ VE DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.
- YENİLİK MAKİNA İNŞAAT OTOMOTİV SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- ASOS PROSES MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- AURORA ISI ARAÇLARI SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- WITTMANN BATTENFELD PLASTİK MAKİNELERİ LTD. ŞTİ.

MAL GRUBU BAZINDA EN ÇOK İHRACAT YAPAN FİRMALAR

AMBALAJ MAKİNELERİ VE AKSAMLARI

- BETAPAK MAKİNE A.Ş.
- EKTAM MAKİNE SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- VARLIK ENDÜSTRİ ÜRÜNLERİ İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.
- SAYGER OTOMASYON MAKİNE MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- SUN MAKİNA DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.

BÜRO MAKİNELERİ VE AKSAMLARI

- NCR BİLİŞİM SİSTEMLERİ LTD. ŞTİ.
- SAVEMA MARKALAMA VE KODLAMA MAKİNALARI SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- INK REKLAM ÜRÜNLERİ İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- WINCOR NIXDORF BİLGİSAYAR SİSTEMLERİ A.Ş.
- REPKON MAKİNA VE KALIP SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

DERİ İŞLEME MAKİNELERİ VE AKSAMLARI

- DEMAKSAN DERİ İNŞAAT ASANSÖR MAKİNA SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- HİSAR DERİ DOLAP VE PERVANELER SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- ARMEKS PROJE DANIŞMANLIK İNŞAAT MİMARLIK MAKİNA SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- ÖZDERSAN DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.
- İKİLER DERİ MAKİNALARI SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.

ELEKTRİK MOTORLARI, JENERATÖRLER VE AKSAMLARI

- LM WIND POWER BLADES TURKEY SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- CEFA MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- DALGAKIRAN KOMPRESÖR SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- YILMAZ REDÜKTÖR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- LETRA SU TEKNOLOJİLERİ MÜHENDİSLİK A.Ş.

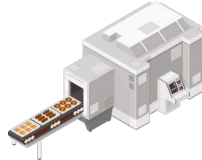
EVSEL VE ENDÜSTRİYEL SOĞUTMA MAKİNELERİ

- KLİMASAN KLİMA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- KOREL ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- ARMA FİLTRE SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- COLDCO GROUP İÇ VE DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.
- MATASAN MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

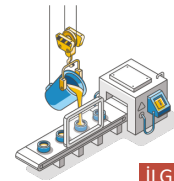
GIDA MAKİNELERİ VE AKSAMLARI

- MEMAK ENDÜSTRİYEL GIDA MAKİNALARI A.Ş.
- ALAPALA INTERNATIONAL DIŞ TİCARET A.Ş.
- İMAŞ MAKİNA SANAYİ A.Ş.
- DENİZ SU VE ATIK SU ARITIM İNŞAAT TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
- TÜRKÖZ MAKİNA SANAYİ TİCARET A.Ş.

HADDE, DÖKÜM MAKİNELERİ, KALIPLAR VE AKSAMLARI

- ÇAĞIL MAKİNA SANAYİ TİCARET A.Ş.
- EXPORT DİES TİCARET LTD. ŞTİ.
- HS BİRLİK MAKİNA SANAYİ VE DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.
- SİLVAN DIŞ VE İÇ TİCARET A.Ş.
- HİSAR ÇELİK DÖKÜM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

ISITICILAR, FIRINLAR VE AKSAMLARI

- ASOS PROSES MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- MİKROPOR MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- DEHA TECH BASINÇLI KAPLAR VE TANK SANAYİ TİCARET A.Ş.
- GEMAK GENEL SOĞUTMA MAKİNALARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- TERMOKAR ISITMA SOĞUTMA KLİMA CİHAZLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

İÇTEN YANMALI MOTORLAR VE AKSAMLARI

- ERKUNT SANAYİ A.Ş.
- OYAK-RENAULT OTOMOBİL FABRİKALARI A.Ş.
- CENGİZ MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- REPKA DIŞ TİCARET A.Ş.
- HEMA EXİM TİCARET A.Ş.

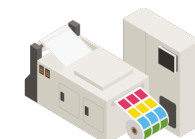
İNŞAAT, MADENCİLİK MAKİNELERİ VE AKSAMLARI

- HİDROMEK-HİDROLİK VE MEKANİK MAKİNA İMALAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- ÇUKUROVA MAKİNA İMALAT TİCARET A.Ş.
- ELKON BETON MAKİNALARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- TECHMP MÜHENDİSLİK A.Ş.
- HİSAR ÇELİK DÖKÜM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

KAĞIT, MATBAACILIK MAKİNELERİ VE AKSAMLARI

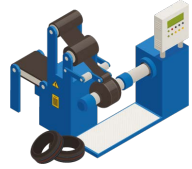
- TCE CONVERTING EXPORT MAKİNA SANAYİ TİCARET LTD. ŞTİ.
- ICM MAKİNE VE MÜHENDİSLİK LTD. ŞTİ.
- SAVEMA MARKALAMA VE KODLAMA MAKİNALARI SANAYİ TİCARET LTD. ŞTİ.
- HEIDELBERG GRAFİK TİCARET SERVİS LTD. ŞTİ.
- REMAK MAKİNA SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.

MAL GRUBU BAZINDA EN ÇOK İHRACAT YAPAN FİRMALAR (devamı)

KAUÇUK, PLASTİK, LASTİK İŞLEME MAKİNELERİ VE AKSAMLARI

- UZER İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- ATAÇ TEKNİK VE PLASTİK MAKİNA SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- MİKROSAN PLASTİK MAKİNE DIŞ TİCARET A.Ş.
- MG DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.
- ŞENMAK PLASTİK MAKİNA İÇ VE DIŞ TİCARET A.Ş.

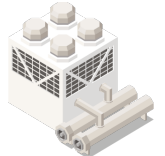

İLGİLİ DERNEK:

PAGDER
Pamuk Sanayisi Derneği

KLİMA VE SİSTEMLERİ

- ARÇELİK-LG KLİMA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- FLAKTGROUP HAVALANDIRMA SANAYİ A.Ş.
- ÜNTES ISITMA KLİMA SOĞUTMA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- FORD OTOMOTİV SANAYİ A.Ş.
- KONVEKTA KLİMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI SANAYİ TİCARET A.Ş.

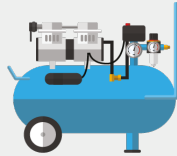
İLGİLİ DERNEK:

ISKİD
İstanbul Sanayi Kurumu

POMPA VE KOMPRESÖRLER

POMPALAR VE AKSAMLARI

- BOSCH REXROTH OTOMASYON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- HEMA EXİM TİCARET A.Ş.
- STANDART DIŞ TİCARET VE PAZARLAMA A.Ş.
- İMPO MOTOR POMPA SANAYİ TİCARET A.Ş.
- KAZEL DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.

İLGİLİ DERNEK:

POMSAD
Pompalar ve Otomasyon Sanayisi Derneği

KOMPRESÖRLER VE AKSAMLARI

- DALGAKIRAN KOMPRESÖR SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- SILVERLINE EV GEREÇLERİ SATIŞ VE PAZARLAMA A.Ş.
- ARMA FİLTRE SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- EKOMAK ENDÜSTRİYEL KOMPRESÖR VE MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- SCL MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

İLGİLİ DERNEK:

KOMSAD
Kömür Sanayisi Derneği

REAKTÖRLER, KAZANLAR VE AKSAMLARI

- BAYMAK MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- ASOS PROSES MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- MİMSAN ENDÜSTRİ KAZANLARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- ERENSAN ISI CİHAZLARI PAZARLAMA VE SERVİS A.Ş.
- YILDIZ KAZAN SANAYİ A.Ş.

İLGİLİ DERNEK:

kbsd
Kazan ve Soğutma Sanayisi Derneği

RULMANLAR, GÜÇ AKTARMA ELEMANLARI VE AKSAMLARI

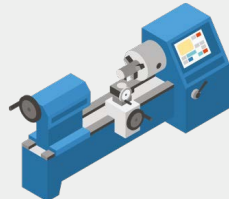
- ORTADOĞU RULMAN SANAYİ TİCARET A.Ş.
- ESTAŞ KAM MİLİ İMALAT İTHALAT İHRACAT SANAYİ TİCARET LTD. ŞTİ.
- KENTPAR DIŞ TİCARET A.Ş.
- ASLAR PRES DÖKÜM SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- LOTUS METALÜRJİ İHRACAT LTD. ŞTİ.

TAKIM TEZGAHLARI

TAKIM TEZGAHLARI (AĞAÇ İŞLEME) VE AKSAMLARI

- YILMAZ MAKİNE SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- KABAN İÇ VE DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.
- HAFFNER MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- AES GROUP DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.
- MURSER DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.

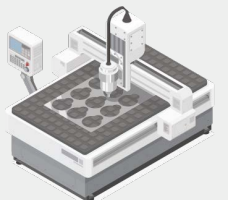

TAKIM TEZGAHLARI (TALAŞLI İMALAT) VE AKSAMLARI

- DURMA DIŞ TİCARET A.Ş.
- ERMAKSAN MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- BEKA-MAK MAKİNA ELEKTRİK İHRACAT İTHALAT VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- YILMAZ MAKİNE SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- AKYAPAK MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

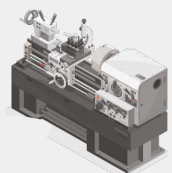
TAKIM TEZGAHLARI (ŞEKİLLENDİRME) VE AKSAMLARI

- DURMA DIŞ TİCARET A.Ş.
- ERMAKSAN MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- BAYKAL MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- MVD İNAN TAKIM TEZGAHLARI SANAYİ A.Ş.
- REPKON MAKİNA VE KALIP SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

TAKIM TEZGAHLARI (DİĞER) VE AKSAMLARI

- TEKNOROB ROBOT TEKNOLOJİLERİ AR-GE OTOMASYON TASARIM MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- AKAR MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- CANDAN MAKİNA YEDEK PARÇA SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- MURSER DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.
- HAFFNER MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

İLGİLİ DERNEKLER:

MİB
Makinecipleri Birliği

AIMSAD
Ağır Makine Sanayisi Derneği

TEKSTİL, KONFEKSİYON MAKİNELERİ VE AKSAMLARI

- DİLMENLER MAKİNE PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- TOLKAR MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- BALKAN INTERNATIONAL PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- GROZ BECKERT TURKEY TEKSTİL MAKİNE PARÇALARI TİCARET LTD. ŞTİ.
- SAYGER OTOMASYON MAKİNE MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.

İLGİLİ DERNEK:

TEMSAD
Tekstil Makine Sanayisi Derneği

TRAKTÖRLER, TARIM, ORMANCILIK MAKİNELERİ VE AKSAMLARI

- TÜRK TRAKTÖR VE ZİRAAT MAKİNELERİ A.Ş.
- ALTINBİLEK MAKİNA İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- IZMAKPAR MAKİNE KALIP YEDEK PARÇA SANAYİ TİCARET LTD. ŞTİ.
- ERKUNT TRAKTÖR SANAYİ A.Ş.
- ÖZDÖKEN TARIM MAKİNALARI SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

İLGİLİ DERNEK:

TARMAKBİR
Türk Tarım Alet ve Makineleri İmalatçıları Birliği

TÜRBİN, TURBOJET, HİDROLİK SİSTEMLER VE AKSAMLARI

- PRATT & WHITNEY THY TEKNİK UÇAK MOTORU BAKIM MERKEZİ LTD. ŞTİ.
- BOSCH REXROTH OTOMASYON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- GALİPOĞLU FORM DIŞ TİCARET A.Ş.
- KAYAHAN MAKİNE HİDROLİK A.Ş.
- KOCHENDÖRFER HYDRO ELEKTROMEKANİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

İLGİLİ DERNEK:

AKDER
Akademi Kurumları Derneği

VANALAR, ARMATÜRLER VE AKSAMLARI

- BOSCH REXROTH OTOMASYON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- DİKKAN DIŞ TİCARET A.Ş.
- ROCA TR BANYO A.Ş.
- VASTAŞ VALF ARMATÜR SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- ÖMER ATİKER İTHALAT İHRACAT A.Ş.

İLGİLİ DERNEKLER:

POMSAD
Pompalar ve Otomasyon Sanayisi Derneği

ARMAOTUR
Armatur, Valf, Filtre ve Pompa Sanayisi Derneği

YÜK KALDIRMA, TAŞIMA VE İSTİFLEME MAKİNELERİ

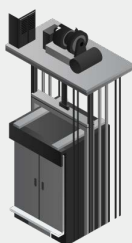
VİNÇLER VE AKSAMLARI

- BÜLBÜLOĞLU VİNÇ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- KM KÜMSAN VİNÇ SİSTEMLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- IŞIK VİNÇ ELEKTROMEKANİK MÜHENDİSLİK A.Ş.
- GEMONT ENDÜSTRİ TESİSLERİ İMALAT VE MONTAJ A.Ş.
- GÜRALP VİNÇ VE MAKİNA KONSTRÜKSİYON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

ASANSÖRLER VE AKSAMLARI

- HASPAR ASANSÖR SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- AH-MET ASANSÖR SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- MARS ELEVATOR DIŞ TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
- NOVA GRUP DIŞ TİCARET A.Ş.
- KLEEMANN ASANSÖR SANAYİ TİCARET A.Ş.

YÜK KALDIRAN, TAŞIYAN DİĞER MAKİNELER VE AKSAMLARI

- SAYGER OTOMASYON MAKİNE MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ İTHALAT İHRACAT SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.
- ALTINBİLEK MAKİNA İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- HEMA EXİM TİCARET A.Ş.
- BATEK MAKİNA SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
- SMZ ENDÜSTRİYEL EKİPMANLARI SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.

İLGİLİ DERNEKLER:

ISDER
İstanbul Sanayi Derneği

AYSAD
Ağır Yüklü Taşıma ve İstifleme Sanayisi Derneği

TEVİD
Elektrikli Vinç İmalatçıları Birliği Derneği

ARÜSDER
Ağır ve Orta Tonajlı Taşıma ve İstifleme Sanayisi Derneği

ANASDER
Anadolu Asansörçüleri Derneği

TASİAD
Taşıma ve İstifleme Sanayisi Derneği

"TÜRKİYE MAKİNE SANAYİİNİN REKABET GÜCÜ" RAPORU YAYIMLANDI

Dijital dönüşüm, yapay zekâ, otomasyon ve yeşil dönüşüm kavramları yalnızca geleceğin değil bugünün üretim ve ticaret gündemini şekillendiriyor. Küresel değer zincirleri yeniden tasarlanırken enerji ve emisyon standartları sıklaşıyor, tedarik ağları jeopolitik gelişmelere göre yeniden yapılandırılırken, makine sektörü hem ürün portföyü hem de üretim süreçleri bakımından eşi görülmemiş bir değişim yaşıyor.

Makine İhracatçıları Birliği (MAİB) tarafından yayımlanan "Türkiye Makine Sanayiinin Rekabet Gücü" raporu, Türkiye makine sanayiinin küresel konumunu nesnel verilerle ortaya koyuyor. Rapor, sektörün üretim kapasitesini, ürün karmaşıklığını, Ar-Ge yoğunluğunu ve yeşil dönüşüm potansiyelini değerlendirerek geleceğe dönük politika önerileri sunuyor.

Verilere göre, dünya makine imalatı 3,8 trilyon dolarlık dev bir hacme ulaşırken Türkiye, hem üretim hem de nitelik açısından güçlü bir sıçrama gösteriyor. Türk makine sektörünün katma değeri son on yılda çift haneli büyürken, ihracatının %45'i yüksek gelirli ve yüksek bağlantılı ürünlerden oluşuyor. 224 ürün grubunda rekabet gücü bulunan sektör, sadece hacimle değil, çeşitlilik ve teknoloji yoğunluğu ile de öne çıkıyor. Ar-Ge harcamalarındaki artış, yapay zekâ ve dijital servis modellerine geçişteki ilerleme ile enerji verimli teknolojilere yönelimin altının çizildiği Rapor, Türkiye'nin teknoloji ve inovasyon hikâyesinde makine sektörünün neden "gizli şampiyon" olduğunu rakamlarla ortaya koyuyor.

Raporu www.makinebirlik.com'dan okuyabilirsiniz

Türkiye'nin Sanayide Gizli Şampiyonu: Makine Sektörü

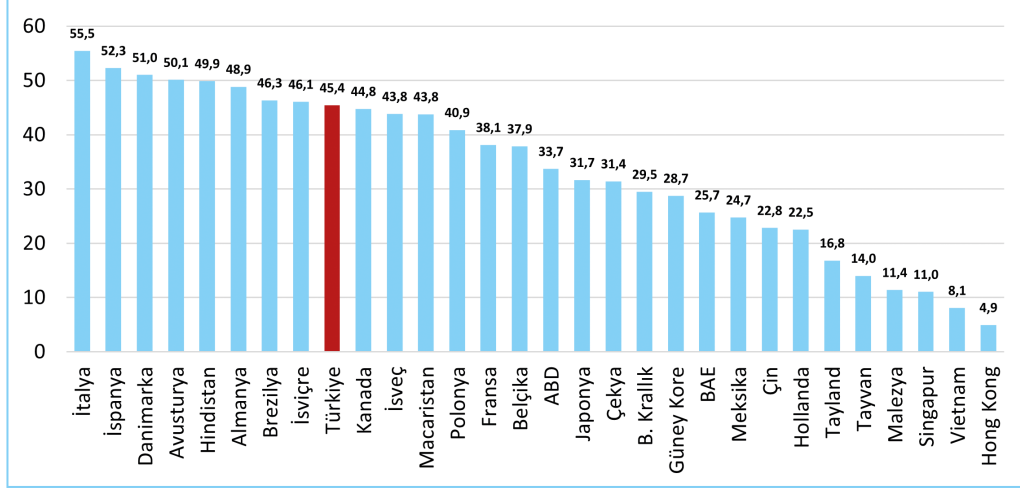
Küresel sanayinin temelinde makine sektörü bulunuyor. Bu durum yalnızca üretim hatlarının merkezinde yer almasından değil, aynı zamanda pek çok sektöre teknoloji ve verimlilik kazandırmasından kaynaklanıyor. Üretim kapasitesi, teknolojik düzey ve rekabet gücü, makine endüstrisinin gelişimiyle yakından ilişkilendiriliyor. Makine üretimi; mühendislik, tasarım, Ar-Ge ve uluslararası standartlara uyum gerektiren bir alan olarak öne çıkıyor. Küresel üretimin geleceğine ilişkin projeksiyonlarda Türkiye'nin makine sanayiine özel bir konum verilmesi, sektördeki verilerle de destekleniyor. Bu veriler, makine endüstrisinin hem dünya genelinde hem de Türkiye'de teknoloji, inovasyon ve katma değer açısından önemli bir konuma sahip olduğunu ortaya koyuyor.

"İyi ürün" yoğunluğu ve ileri bağlantılar:

NİTELİK GÖSTERGELERİ TÜRKİYE LEHİNE

Türkiye'nin makine ihracatı PRODY-PATH metoduyla analiz edildiğinde dikkat çekici bir tablo ortaya çıkıyor. 2023 itibarıyla makine ihracatının %45,4'ü "yüksek gelir-yüksek bağlantı (HPR-HPA)" kategorisindeki alt sektörlerde gerçekleşti. Bu oran, dünya makine ihracatı ortalamasının %32,4'lük seviyesinin üzerinde bulunuyor. En fazla makine ihracatı yapan 30 ülke arasında Türkiye, "iyi ürün" payı en yüksek 9. ülke konumunda yer alıyor. Veriler, Türkiye'nin makine ihracat kompozisyonunun yalnızca mevcut gelir düzeyine değil, aynı zamanda ileri teknoloji ve yüksek katma değer potansiyeline de işaret ettiğini gösteriyor.

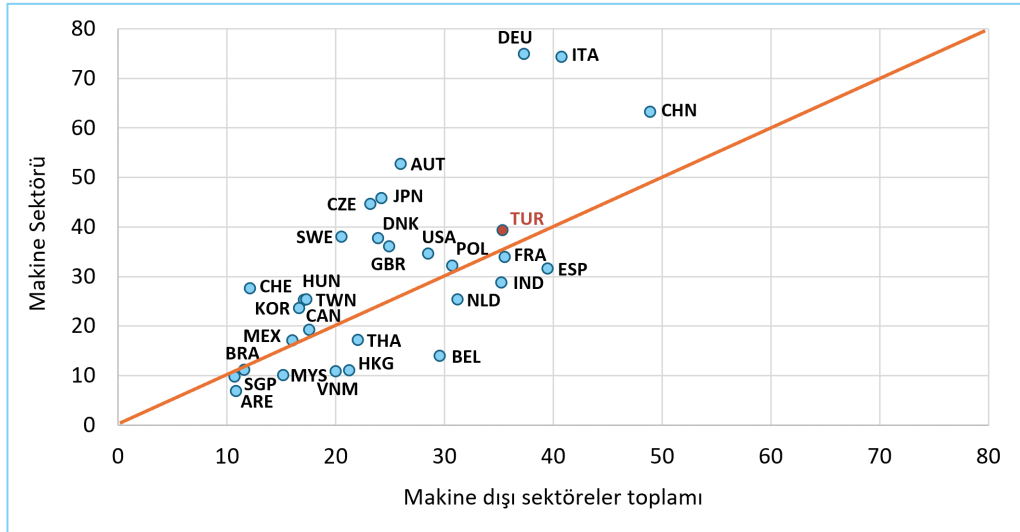
Şekil 3. En çok makine ihraç eden 30 ülkenin makine ihracatlarına "iyi ürün" oranı

Kaynak: BACI veri tabanı, Dünya Bankası, yazarların hesaplamaları.

Ürün karmaşıklığı açısından yapılan değerlendirme de benzer bir tablo ortaya koyuyor. Türkiye'nin rekabet gücüne sahip olduğu makine alt sektörlerinin ortalama PCI (ürün niteliği) skoru, rekabetçi olmayanlara göre bir miktar düşük kalsa da rekabetçi ürün sayısında artış dikkat çekiyor. 2024 itibarıyla ihracatı yapılan 570 makine ürün grubunun 224'ünde rekabet gücü bulunuyor ve bu performans Türkiye'yi en fazla makine ihracatı yapan 30 ülke arasında 7. sıraya taşıyor. Ürün çeşitliliği, sektörün küresel ölçekteki konumunu güçlendiriyor. Türk makine endüstrisi, dar bir ürün grubuna odaklanmak yerine geniş bir yelpazede rekabet avantajı oluşturuyor. Bu durum, kriz dönemlerinde risklerin dengelenmesine ve ihracatın uzun vadede sürdürülebilirliğinin korunmasına katkı sağlıyor.

Şekil 4. İhracat yapılan ürün grubu sayısı içinde rekabetçi olunanların payı (% 2023, en çok makine ihracatı yapan 30 ülke)

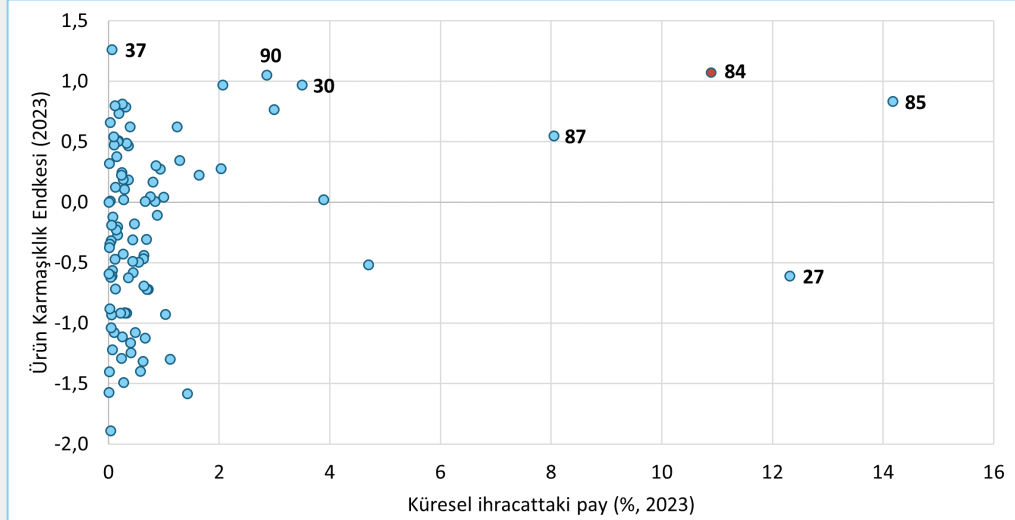
Kaynak: BACI veritabanı, yazarların hesaplamaları.

Makine sektörünün küresel resmi: DEV BİR PAZAR VE YÜKSEK TEKNOLOJİ

Küresel makine sanayii cirosu 2023 yılında 3,81 trilyon dolara ulaştı. Önümüzdeki beş yılda bu hacmin 5 trilyon doları aşması bekleniyor. Bu büyüklük, makine sektörünün dünya ticaretindeki önemini açık biçimde ortaya koyuyor. Bununla birlikte, sektörün öne çıkan bir diğer yönü ürün karmaşıklığı düzeyi.

Ürün karmaşıklığı endeksi, bir ülkenin üretim yapısının teknolojik ve bilgi yoğunluğunu ölçen bir gösterge olarak kullanılıyor. İleri teknolojiye dayalı ve yüksek bilgi gerektiren ürünler üreten ülkeler bu endekste üst sıralarda yer alıyor. Harmonize sistem sınıflamasında makine sektörünü temsil eden 84 kodlu fasıl, bu endekste ikinci sırada bulunuyor. Bu durum, makine üretiminin bilgi ve teknoloji üretimiyle yakından ilişkili olduğunu gösteriyor. Küresel ticaretteki payları da dikkate alındığında, makine (84) ve bazı makine alt sektörlerini içeren elektrikli teçhizat (85) fasılları, hem büyüklük hem de ürün çeşitliliği açısından diğer sektörlerden belirgin şekilde ayrışıyor.

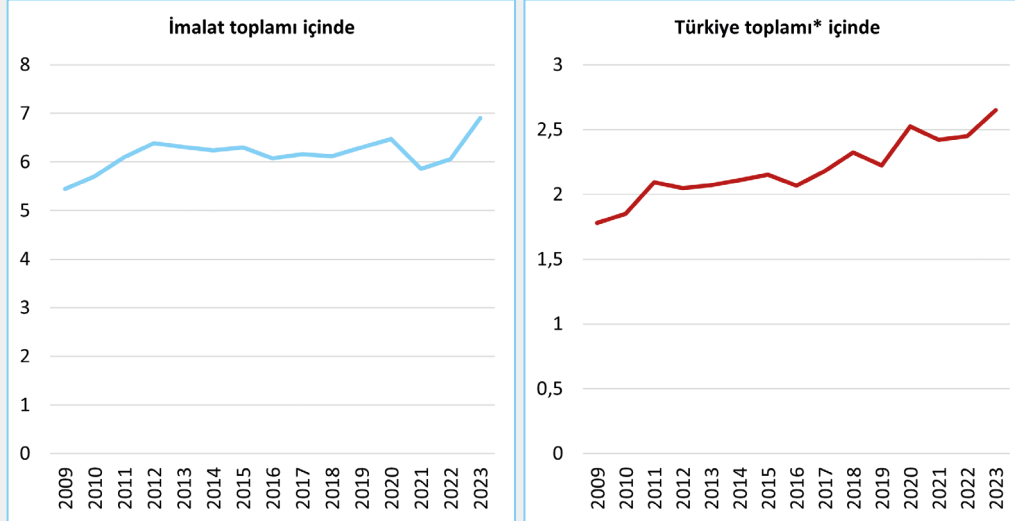
Şekil 1. Sektörlerin Ürün Karmaşıklık Endeksi skorları ve küresel ihracattaki payları

Kaynak: Harvard Üniversitesi Büyüme Laboratuvarı. *Hesaplama HS2012 sınıflaması iki basamak kırılımda yapılmış olup etiketlerde sektörlerin söz konusu sınıflamadaki kodları bulunmaktadır.

Türkiye, makine sektöründe yalnızca hacim değil, nitelik açısından da güçlü bir sıçrama yaptı. 2009-2023 döneminde makine sektörünün reel katma değeri yıllık ortalama %12,95 büyüdü. 2023 yılında sektörün toplam imalat katma değeri içindeki payı %6,9 ile tarihi bir zirveye ulaştı. Bu sadece ölçek artışı değil; daha kritik olan nitelik tarafında da güçlü sinyaller var.

Şekil 2. Makine sektörü (NACE 28) katma değerinin imalat içindeki payı

Kaynak: TÜİK Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri. *Tarım ve finans sektörleri hariç.

MAKİNE: Dijital ve yeşil dönüşümün motoru

Makine imalat sanayii, dijital dönüşüm sürecinin hem öznesi hem de taşıyıcısı konumunda. Endüstri 4.0, IoT sensörleri, yapay zekâ destekli kestirimci bakım ve dijital ikiz gibi teknolojiler doğrudan makine sektörünün geliştirdiği ve diğer alanlara aktardığı çözümler arasında yer alıyor. Raporda yer alan örneklerle göre, yapay zekâ ve Endüstri 4.0 uygulamaları üretkenliği %50'ye kadar arttırabiliyor. Yapay zekâ tabanlı süreç optimizasyonu ve kestirimci bakım uygulamaları hat bazında %20-30 verim artışı sağlıyor. Küresel robot stoku 2016-2023 arasında ikiye katlanarak 4,28 milyon üniteye, robot yoğunluğu ise on bin çalışan başına 162 birime yükseldi. Makine imalat sanayii, hem bu robotların üreticisi hem de en yoğun kullanıcılarından biri konumunda.

Türkiye'de KOBİ'lerin yapay zekâ kullanımı oranı %18 ile AB ortalamasının (%14) üzerinde. Bulut bilişim ve büyük veri uygulamalarında da farkın azaldığı görülüyor. Bu gelişme, makine, yazılım ve hizmet temelli yeni iş modellerine geçiş için önemli bir zemin oluşturuyor. Türk üreticilerin donanım odaklı yapıdan veriye dayalı hizmet ekosistemine yönelmesi, ihracatta katma değeri arttırabilecek bir dönüşüm olarak değerlendiriliyor.

Yeşil dönüşüm alanında da makine sektörü çift yönlü bir rol üstleniyor. Hem kendi karbon ayak izini azaltmaya yönelik adımlar atıyor hem de temiz teknoloji çözümleriyle diğer sektörlerin emisyon azaltımına katkı sağlıyor. Enerji verimli motorlar, akıllı kompresörler, elektrik tahrikli sistemler ve geri kazanım odaklı uygulamalar, AB pazarında rekabet avantajını güçlendiren başlıca yenilik alanları arasında yer alıyor.

Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesi

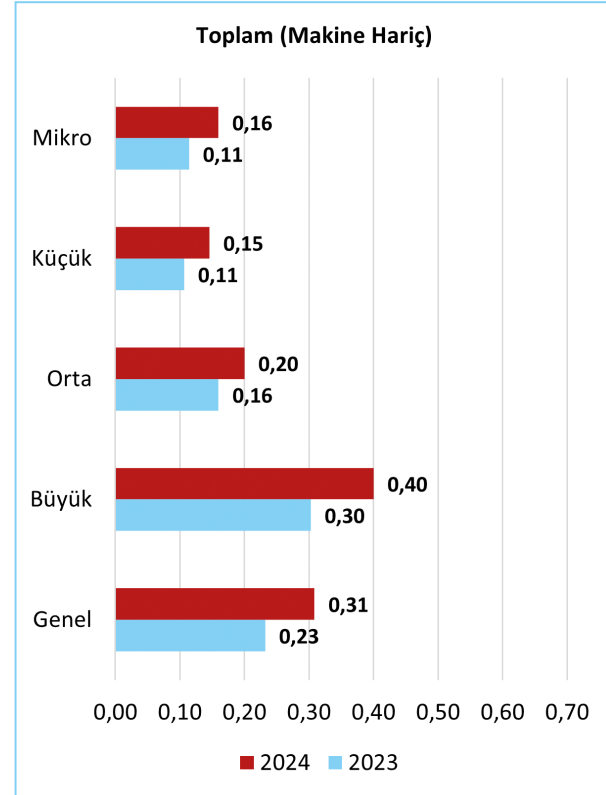
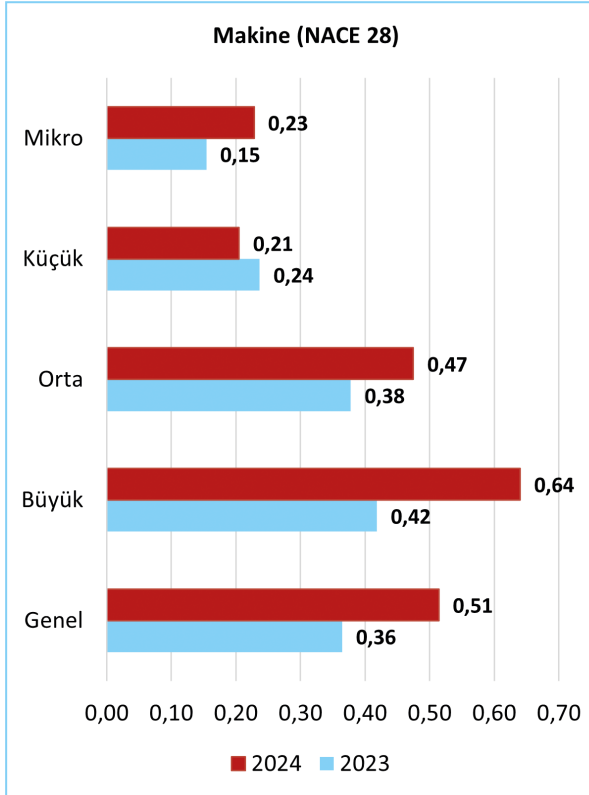
Makine sektörü, Türkiye'de Ar-Ge faaliyetlerinin en yoğun yürütüldüğü alanlardan biri konumunda. Orta ve büyük ölçekli makine firmalarının Ar-Ge harcamaları, imalat sanayiinin aynı ölçeklerdeki ortalamalarının üzerinde seyrediyor.

2023 verilerine göre Avrupa'da makine firmalarının net satışlarına oranla Ar-Ge harcamaları ortalama %4 düzeyindeyken, Türkiye'de bu oran %0,42 seviyesinde bulunuyor. Yaklaşık on katlık fark dikkat çekse de eğilim artış yönünde. 2023'ten 2024'e geçerken küçük ölçekli işletmeler hariç tüm ölçeklerde makine sektörünün Ar-Ge yoğunluğunun yükseldiği ve her ölçek ortalamasının genel sanayi ortalamasının üzerinde olduğu görülüyor. Artan Ar-Ge yatırımları, Türk makine sektörünün uluslararası teknoloji rekabetinde daha görünür hale gelmesine katkı sağlıyor.

Ekonomik omurga etkisi: İleri-geri bağlantılar, yayılma ve çarpan

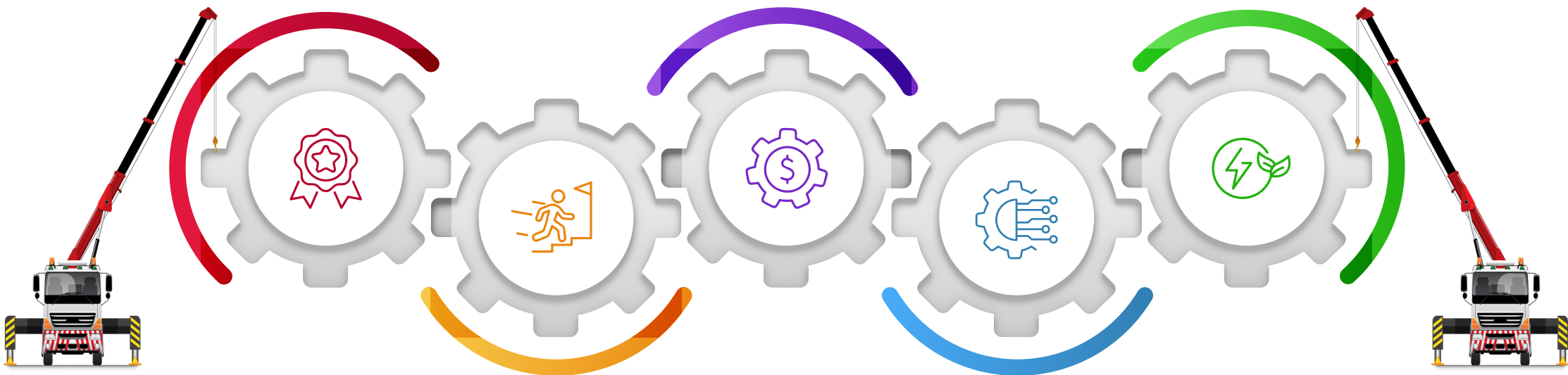
Makine sektörü, ileri bağlantılarıyla (diğer sektörlerle sermaye malı ve teknoloji tedariki) ve geri bağlantılarıyla (metal, elektronik, kimya, bilişim gibi alanlardan girdi talebi) ekonomide merkezi konumda yer alıyor. 64 faaliyet alanını hem girdi hem çıktı ilişkilerine göre inceleyen çalışmalar, makine sektörünü en bağlantılı alanlardan biri olarak gösteriyor. Sektördeki bir verimlilik artışı veya teknolojik gelişme, otomotivden gıdaya kadar birçok üretim alanında yayılma etkisi oluşturuyor. Bu yönüyle makine sanayii, teknoloji ve inovasyon politikalarında stratejik bir kaldıraç işlevi görüyor.

Şekil 5. Ar-Ge harcamasının net satışlara oranı (%)

Kaynak: TCMB Sektör Bilançoları, yazarların hesaplamaları.

Türkiye makine sektörünün öne çıkan güçlü yönleri

Yüksek kaliteli ürün oranı:

Makine ihracatının %45,4'ü "iyi ürünler" kategorisinde yer alıyor. Türkiye, bu alanda dünyada ilk 10 ülke arasında bulunuyor.

Rekabetçi ürün çeşitliliği:

Türkiye, 224 makine ürün grubunda rekabet avantajına sahip. Bu durum, risklerin dağıtılmasına ve inovasyon temelli bir ürün portföyünün oluşmasına katkı sağlıyor.

Katma değer artışı:

Makine sektörünün imalat sanayiindeki katma değer payı %6,9'a yükseldi. Uzun dönemde reel büyüme oranı çift haneli seyrediyor.

Dijitalleşme potansiyeli:

Yapay zekâ ve veri odaklı servis modellerine geçişte hem küresel teknoloji eğilimleri hem de yerli KOBİ ekosistemi uygun koşullar sunuyor. Türkiye'de yapay zekâ kullanım oranı AB ortalamasının üzerinde.

Yeşil dönüşüm uyumu:

Enerji verimli makineler, akıllı kontrol yazılımları ve çevreye duyarlı tasarımlar sayesinde sektör, müşteri alanlarında emisyon azaltımına katkı sağlayan tedarikçi konumunu güçlendiriyor.

Makine sanayiinde BİR ÜST SEVİYEYE GEÇİŞ STRATEJİLERİ

Makine sanayiinin teknoloji ve inovasyon alanındaki potansiyelini daha üst seviyeye taşımak için üç temel başlık öne çıkıyor:

Ar-Ge yoğunluğunu artırmak:

Avrupa'da en fazla Ar-Ge harcaması yapan 166 makine firmasının satışlarına oranla Ar-Ge payı %4,05 seviyesinde. Türkiye'de büyük ölçekli makine firmalarında ise bu oran %0,42. Aradaki farkın kapatılması önem taşıyor. Karmaşıklık analizleri, gerekli teknik yetkinliklerin büyük ölçüde mevcut olduğunu gösteriyor.

"Makine + Yazılım + Hizmet" modelini yaygınlaştırmak:

Uzaktan izleme, kestirimci bakım ve "machine-as-a-service (MaaS)" gibi dijital servis modelleri, ihracatta fiyat dışı rekabet avantajı sağlarken döngüsel ekonomiyi de destekliyor.

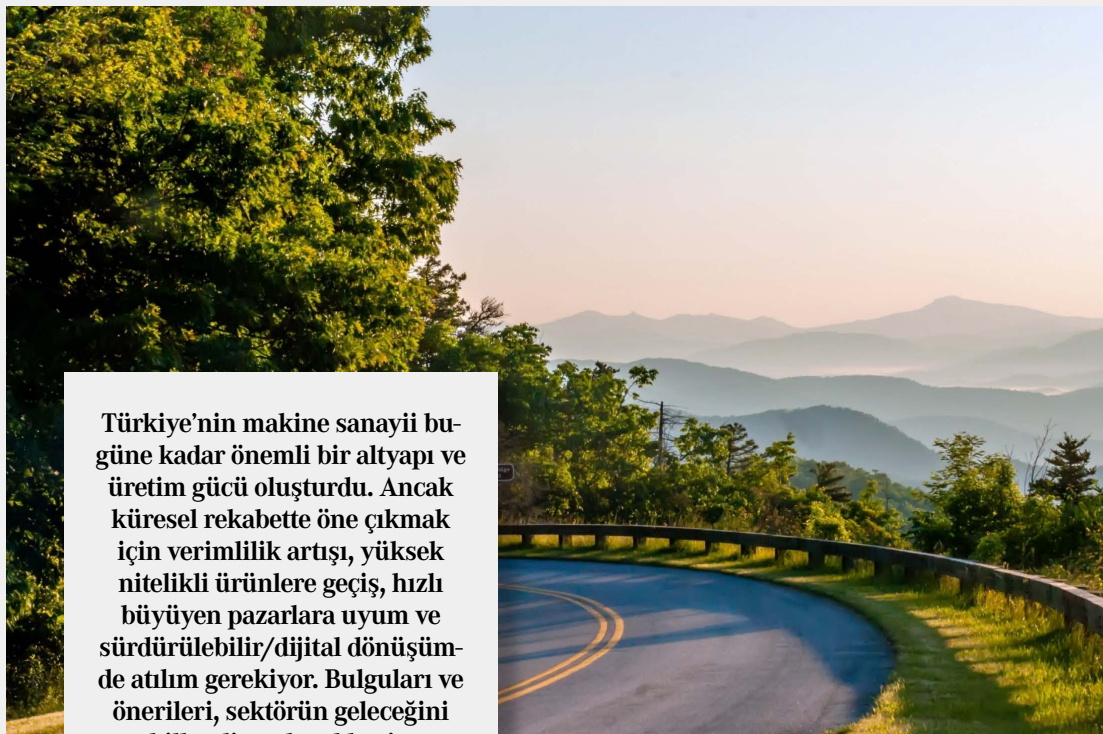
Yeşil pazarlara yönelmek:

AB'nin karbon düzenlemeleri doğrudan makine sektörünü kapsamasa da çelik ve alüminyum gibi girdiler ile tedarik zinciri raporlaması üzerinden dolaylı etkiler yaratıyor. Enerji verimli makineler ve düşük karbonlu üretim, fiyat primi ve marka değeri açısından avantaj sağlıyor.

Makine sektörü, Türkiye'nin teknoloji ve inovasyon sürecinde belirleyici bir konuma sahip. Ürün çeşitliliği yüksek, "iyi ürün" payı dünya ortalamasının üzerinde olan, katma değeri istikrarlı biçimde artan ve dijital ile yeşil dönüşümün tedarikçisi konumundaki sektör, Ar-Ge yatırımlarını güçlendirerek ve hizmet katmanını genişleterek küresel rekabette üst basamaklara çıkma potansiyeline sahip.

GELECEĞİN YOL HARİTASI

Rapor, 2025'in ikinci çeyreğinde makine üretimi ve ihracatının doygunluk noktasına ulaştığını ve yeni bir strateji gerektiğini vurguluyor. Öneriler, hızlı büyüyen alt sektörlerle odaklanmak ve ürün çeşitliliğini artırmak; Ar-Ge fonu ve mükemmeliyet merkezleriyle inovasyon kapasitesini güçlendirmek; dijital dönüşüm akademisi ve robotik yatırımlarına teşvik sağlamak; karbon yönetimi altyapısı ve enerji verimliliği hibe destekleri oluşturmak; finansmanı teminatsız krediler ve sermaye piyasası araçlarıyla çeşitlendirmek; para ve maliye politikasında istikrar sağlayarak dış talep yönetimini güçlendirmek; dost ve yakın pazarlara yönelim (friend shoring) ve Çin'le dengeli ilişkiler kurmak gibi başlıklarda toplanıyor.

Türkiye'nin makine sanayii bugüne kadar önemli bir altyapı ve üretim gücü oluşturdu. Ancak küresel rekabette öne çıkmak için verimlilik artışı, yüksek kaliteli ürünlere geçiş, hızlı büyüyen pazarlara uyum ve sürdürülebilir/dijital dönüşümde atılım gerekiyor. Bulguları ve önerileri, sektörün geleceğini şekillendirecek yol haritası için güçlü bir veri tabanı sunan "Türkiye Makine Sanayiinin Rekabet Gücü" raporuna www.makinebirlik.com adresinden ulaşabilirsiniz.

Sevdâ Kayhan YILMAZ

*Makine İhracatçıları Birliği
Başkan Yardımcısı*

İhracatçı işletmelerimizin rekabetçi yapısını geliştirerek, sektörümüzü geleceğin temalarına hazırlamayı amaçlayan Makine Sektöründe İkiz Dönüşüm UR-GE Projesi'ni, hedeflerine uygun şekilde tamamlamak üzere olmaktan memnuniyet duyuyoruz. Sektörün sadece bugünkü gereksinimlerini değil, AB Yeşil Mutabakatı ve AB SKDM gibi gelecek regülasyonlarını da dikkate alan stratejik bir hazırlık süreciyle hayata geçen UR-GE projemiz dijital ve yeşil dönüşümü eş zamanlı ele alarak üyelerimizin sürdürülebilirlik kapasitelerini geliştirdi. Karbon ve su ayak izi hesaplamaları, dijital olgunluk analizleri ve verilen standart eğitimleri ile firmalarımız somut veri setlerine, uygulanabilir yol haritalarına ve uluslararası kabul görmüş raporlama sistemlerine sahip oldular. Bu sayede sadece mevzuata uyum değil, operasyonel verimlilik ve maliyet optimizasyonu alanlarında da kazanımlar sağladılar. 2026'da tamamlayacağımız son aşamada, GRI standartlarına uygun sürdürülebilirlik raporlarının hazırlanmasıyla firmalarımızın tedarik zincirlerinde ve küresel müşteriler nezdinde rekabet avantajı güçlenecek.

Gelecek yıl başlatacağımız yeni UR-GE projesiyle, uzak pazarlarda güçlü bir konum elde etmeyi ve Türk makinesinin kalitesini dünyaya anlatmayı hedefliyoruz. Bu projede yurt dışı pazarlama faaliyetleri, alım heyetleri ve hedef ülke bazlı pazar araştırmaları ile firmalarımıza doğrudan ticaret fırsatları da sunacağız. Üyelerimizin ihracatlarını artırmalarını ve kurumsal gelişimlerini sürdürmelerini sağlayacak her adımı desteklemeye devam edeceğiz. Amacımız, Türk makine sektörünün teknoloji, kalite ve sürdürülebilirlik alanlarında referans gösterilen bir konuma yerleşmesini sağlamak.

Türkiye'nin Makinecileri İkiz Dönüşüm ile SÜRDÜRÜLEBİLİR GELECEĞİN İZİNDE

Makine İhracatçıları Birliği, 2022 yılında başlattığı ve Ticaret Bakanlığı tarafından "En İyi Uygulama Ödülü"ne layık görülen Makine Sektöründe İkiz Dönüşüm UR-GE Projesi ile sektörde dijital ve yeşil dönüşüm alanlarında örnek bir yol haritası ortaya koydu. Makine ihracatçısı 16 firmanın katılımıyla yürütülen projede karbon ve su ayak izi hesaplamaları yapıldı, uluslararası standartlarda raporlandı ve her firma için azaltım yol haritaları geliştirildi.

Proje, 2026 yılı Nisan ayında tamamlanacak Sürdürülebilirlik Stratejileri Planlama Danışmanlığı ile sonlanacak. Bu aşamada firmalar için GRI standartlarına uygun mevcut durum analizleri gerçekleştirilerek sürdürülebilirlik raporları ve yol haritaları hazırlanacak. Projenin sonunda katılımcı firmalar, uluslararası pazarlarda daha güçlü bir sürdürülebilirlik kimliğiyle yer alacak.

Yeni UR-GE Projesi Hazırlıkta

Bununla birlikte, 2026'da başlayacak yeni bir UR-GE projesi için hazırlıklar sürüyor. Bu yeni proje, uzak pazarlarda Türk makine sektörünün görünürlüğünü artırmak ve ihracatı büyütmek hedefiyle planlandı. Üretim sistemleri çözümleri, akıllı imalat, otomasyon ve metal işleme gibi alt sektörlerden firmaların katılımıyla yürütülecek projede pazarlama faaliyetleri, heyet ve fuar organizasyonları ile eğitim ve danışmanlık destekleri yer alacak. 2026-2030 arasında yürütülecek bu yeni proje, sektörün küresel rekabet gücünü bir üst seviyeye taşıyacak.

Firmaların dijitalleşme yol haritaları oluşturuldu

Firmalara GRI Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması, ISO 14064-1 Sera Gazı Emisyonları, ISO 50001 Enerji Yönetimi, ISO 14001 Çevre Yönetimi ve SA 8000 Sosyal Sorumluluk standartlarına yönelik kapsamlı eğitimler verildi. Ayrıca firmaların dijital olgunluk analizleri yapılarak dijitalleşme yol haritaları oluşturuldu. Böylece hem sürdürülebilirlik hem de dijitalleşme süreçleri hız kazandı.

Çalışmada yer alan firmaların üretim alanları:

1. Metal İşleme ve Şekillendirme Makineleri
2. Hidrolik Sistemler ve Silindir Teknolojileri
3. Geri Dönüşüm ve Atık İşleme Sistemleri
4. Beton ve İnşaat Ekipmanları
5. Plastik İşleme Teknolojileri
6. Akışkan Kontrol ve Endüstriyel Ekipmanlar
7. Güvenlik ve Geçiş Sistemleri

İşletmelerin "Sistemik Kriz" ile sınırı: Ne yapmalı?

Ahmet YILMAZ

*Makine İhracatçıları Birliği
Almanya Danışmanı*

Uluslararası ticarete kuralların gevşediği, güç dengesi diplo-masisinin öne çıktığı bir dönemde, şüphesiz ki tüm şirketler hem ana pazarlarını koruyabilmek hem ihracat pazarlarını çeşitlendirebilmek hem de teknolojik olarak rekabetçi kalabilmek istiyorlar. Fakat bunları başarabilmek için *nasıl bir strateji izlemeli* sorusuna, çoğu zaman aradıkları yanıt bulamıyorlar. Belki soru yumağını biraz daha genişletip, çeşitlendirmek gerekiyor, böylece sorunu ve çözüm yollarını daha somutlaştırebiliriz.

Tüm bu sorulara bu yazının çerçevesinde kapsamlı yanıtlar vermek ve somut öneriler sunmak elbette kolay değil. Ancak konuya bir başlangıç yapmak, düşünce zeminini oluşturmak ve tartışmaya kapı aralamak gerekiyor.

KÜRESELLEŞME DÖNEMİNİN MÜFREDATI GEÇTİ

Yaklaşık 30-35 yıldır faaliyet gösteren işletmeler, ana stratejilerini küreselleşme eğilimlerine – tek kutuplu dünya düzenine – entegre şekilde tasarlayarak, küresel refah döneminden önemli ölçüde faydalandılar. Birçok işletme bu dönemde girdi maliyetlerini düşürdü, rekabetçiliklerini artırarak dış pazarlardaki paylarını büyüttü. İş yeteneklerini geliştirip kurumsal kimliklerine yansıtarak "konforlu" sayılabilecek bu dönemi kârlı tamamladı. Türkiye'deki işletmeler de 1980 sonrası İhracata Dayalı Büyüme Ekonomisi modelinin etkisiyle ihracatta önemli başarılar elde ederek kendilerini bir üst lige taşıdı.

Ancak tek kutuplu dünyanın sunduğu imkânların ardından, risklerin yoğunlaştığı kriz dönemi başladı. Literatürde "sistemik kriz" olarak tanımlanan bu süreçte; artan doğal afetler, derinleşen gelir eşitsizliği, küresel finans sistemindeki kırılganlıklar ve iklim değişikliğinin tetiklediği doğrusal olmayan gelişmeler sürdürülebilir kalkınmanın sınırlarına işaret etti. Sistemik Kriz, tek tek bileşenlerdeki bozulmalardan çok, tüm sistemin çökme riskini ifade ediyor. İkinci Dünya Savaşı sonrası inşa edilen düzenin son 75 yılda oluşturduğu kurallar ve değerler bugün hızla çözüldü. Küreselleşme döneminin müfredatı geçse de henüz yeni bir düzen kurulmuş değil. Mevcut "düzensizlik" hali yeninin sadece geçici bir tanımı niteliğinde. Sürecin karakteristiği ise belirsizliklerin çokluğu ve güç dengelerinin

"güçlünün belirlediği" bir sisteme kayması şeklinde.

RİSK ALGISINDAKİ AŞINMA, İŞLETMELERİN STRATEJİ OLUŞTURMA KAPASİTESİNİ ZORLAŞTIRIYOR.

İşletmeler hem uluslararası hem de ulusal ekonomi politikalarından ciddi şekilde etkileniyor. İhracatta karşılaşılan yeni gümrük tarifeleri, kısıtlamalar, korumacı politikalar; teknoloji alanındaki egemenlik savaşlarının bir sonucu olarak artan teknoloji kontrolleri; yüksek faiz oranları ve zorlaşan finansmana erişim; enflasyonist baskılar ve ülke önceliklerinin işletmelerin varlığını ikinci planda bırakması, birçok şirketin ayakta kalmasını zorlaştırıyor. Konkordato ve iflas haberlerinin sıradanlaşması bu tablonun bir yansıması. Üstelik işletmeler yalnızca ekonomik sorunlarla değil, iklim krizinden kaynaklı doğal afetler gibi ağır maliyetli, ancak sorumluluk alanlarının dışında kalmayan krizlerle de karşı karşıya. Küresel sorunların bu kadar karmaşık, devrilme noktalarının bu kadar yakın olduğu bir dönemde, risk algısındaki aşınma, "yönetememe" sorununu büyütüyor. Bu da işletmelerin strateji oluşturma kapasitesini zorlaştırıyor.

DAYANIKLILIK UZUN VADELİ BİR STRATEJİK ÖNCELİK OLMALI

Tüm bu olumsuz makro tabloya rağmen mikro düzeyde işletmelerin yapabilecekleri var. Negatif iş ortamında nasıl dayanabilecekleri, hangi alanlarda direnç göstermeleri gerektiği kritik sorular. Türkiye'deki işletmelerin tarihsel olarak değişen şartlara uyum, esneklik ve hızlı reaksiyon verme konusunda görece maharetli oldukları söylenebilir. Ancak artan karmaşıklık, dayanıklılığı yalnızca kısa vadeli kriz yönetimi değil, uzun vadeli bir stratejik öncelik olarak görmeyi zorunlu kılıyor. Sorunlara ada çözümleriyle yaklaşmak yerine, bütünsel ve sistematik bir

strateji geliştirmek gerekiyor. Böylece yalnızca mevcut sorunlara çözüm bulmakla kalmaz; gelecekteki belirsizlik ve krizlere karşı daha dirençli, sürdürülebilir bir kurumsal yapı da inşa edilmiş olur.

İŞLETMELER DAYANIKLILIK SEVİYELERİNİ DÜZENLİ OLARAK ÖLÇMELİ

İşletmelerin ulusal ve uluslararası gelişmelerden etkilenme düzeyi önemli ölçüde farklılık gösterir. Ölçek, teknolojik seviye, personel niteliği, ihracat oranı (ve ihracatın katma değer düzeyi), rekabetçilik, sektörel ekosistemin varlığı ve işletmelerin finansmana, destek ve teşviklere erişim imkânları; dayanıklılık ve direnç açısından değerli veriler sunar. İmalat ve ihracat yapan bir sektör olarak makine sanayii de genellikle krizlere karşı dayanıklılığı yüksek sektörler arasında yer alır. Sektörel analiz raporları, makine işletmelerinin özsermaye kullanımını, üretimde yerlilik oranı ve istihdamda nitelikli personel kullanımı gibi faktörlerde görece iyi durumda olduklarını göstermektedir. Bu faktörler aynı zamanda krizlere karşı dayanıklılığı artıran unsurlardır. Bununla birlikte, alt sektörler arasında kırılganlık düzeyleri farklılık gösterir. Özellikle tedarik zincirlerine daha bağımlı alt sektörlerde (örneğin tesis imalatçıları) dayanıklılık görece daha düşüktür.

Sonuç olarak, değişen koşullara uyum sağlanabilmek için işletmeler dayanıklılık seviyelerini objektif kriterler çerçevesinde ölçmeli ve düzenli olarak değerlendirmeliler. Bunun için de katma değer zinciri alanlarını, mutlaka dünyada ortaya çıkan yeni koşulları dikkate alacak şekilde yapılandırılmalı.

